

ФУНКЦИОНИСАЊЕ ЗАШТИТЕ И СПАСАВАЊА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ – ГРАДА

Бранко Бабић¹

Јединице локалне самоуправе, у складу са Законом о ванредним ситуацијама, Законом о локалној самоуправи и другим прописима, на територији надлежности регулишу функционисање заштите и спасавања, дефинишући: субјекте заштите и спасавања; надлежности органа општине; укључивање оспособљених правних лица и њихово активирање у систем; улогу грађана, удружења грађана и других организација; координацију и руковођење заштитом и спасавањем у ванредним ситуацијама; личну, узајамну и колективну заштиту; спровођење мера и задатака цивилне заштите; постављање повереника и заменика повереника; образовање јединице цивилне заштите опште намене; функционисање система јавног узбуњивања, постављање сирена; обуку и оспособљавање; планирање и програмирање; финансирање система заштите и спасавања; утврђивање штете; признања и награде и друга питања значајна за организацију и функционисање цивилне заштите. Рад обрађује место и улогу јединица локалне самоуправе у систему заштите и спасавања са тежиштем на организацији и припреми снага и средстава за деловање у ванредним ситуацијама.

Кључне речи: *јединице локалне самоуправе, заштита и спасавање, цивилна заштита*

Увод

Закон о ванредним ситуацијама² (у даљем тексту: Закон) дефинише да су јединице локалне самоуправе (у даљем тексту: општина – град) један од три основна субјекта система заштите и спасавања Р. Србије (у даљем тексту: ЗиС) и да обезбеђују изградњу јединственог система ЗиС на територији Републике Србије у складу са Законом, прописима, програмима, плановима и другим документима којима се уређује организација, развој, припремање и употреба снага и средстава ЗиС. Обавезне су да, пре свега, спроводе *превентивне мере ЗиС, затим мере заштите у случају непосредне опасности од елементарних непогода и других несрећа, мере*

¹ Др Бранко Бабић је пуковник у пензији и професор у Високој техничкој школи струковних студија у Новом Саду.

² Закон о ванредним ситуацијама са изменама и допунама Закона, „Службени гласник Р. Србије”, број 111/09, 92/11, 93/12

заштите када наступе елементарне непогоде и друге несреће, мере ублажавања и отклањања непосредних последица од елементарних непогода и других несрећа.

Да би са успехом могли предузимати прописане мере ЗиС, општине су обавезне да дефинишу *снаге заштите и спасавања* своје територије, као што су: штабови за ванредне ситуације; јединице цивилне заштите (у даљем тексту: ЦЗ); субјекти чија је редовна делатност заштита и спасавање, као и привредна друштва и друга правна лица; удружења која су оспособљена и опремљена за заштиту и спасавање, и да, уз помоћ ватрогасно-спасилачких јединица, полиције, Војске Србије, Црвеног крста Србије и Горске службе спасавања Србије могу спасити становништво и угрожена материјална и културна добра од опасности и последица елементарних непогода и других несрећа. Предузимањем планских и организованих радњи и поступака општине извршавају овај најважнији задатак.

Овлашћена правна лица су привредна друштва и друга правна лица којима је поверено вршење послова од посебног интереса у области телекомуникација, рударства и енергетике, железничког транспорта, метеорологије, хидрологије, сеизмологије, заштите од јонизујућег зрачења и нуклеарне сигурности, заштите животне средине, водопривреде, шумарства и пољопривреде, здравства, збрињавања и ветерине.

Оспособљена правна лица су привредна друштва и друга правна лица која су оспособљена и опремљена за ЗиС, као што су комунална, грађевинска, водопривредна, предузећа која газдују шумама, угоститељска, рударска и транспортна привредна друштва и друга правна лица, привредни субјекти из области приватног обезбеђења, привредна авијација, удружења, савези, друштва, и клубови из области ватрогаштва, кинологије, ронилаштва, наутике, алпинизма, спелеологије, радио-аматерства, Горска служба спасавања, извиђачи и други субјекти од значаја за ЗиС.

У остваривању права и дужности у питањима ЗиС општине, преко својих органа, *обављају следеће послове*: 1) доносе одлуку о организацији и функционисању ЦЗ и обезбеђују њено спровођење у складу са јединственим системом ЗиС; 2) доносе план и програм развоја система ЗиС у складу са Дугорочним планом развоја ЗиС Р. Србије; 3) планирају и утврђују изворе финансирања за развој, изградњу и извршавање задатака ЗиС и развој и спровођење мера и задатака ЦЗ; 4) образују Штаб за ванредне ситуације; 5) непосредно сарађују са надлежном службом, другим државним органима, привредним друштвима и другим правним лицима; 6) остварују сарадњу са регијама и општинама суседних земаља; 7) усклађују своје планове ЗиС са Планом ЗиС у ванредним ситуацијама (у даљем тексту: ВрСи) Р. Србије; 8) одређују оспособљена правна лица од значаја за ЗиС; 9) обезбеђују телекомуникациону и информациону подршку за потребе ЗиС, као и укључење у телекомуникациони и информациони систем Службе осматрања, обавештавања и узбуњивања и повезују се са њим; 10) израђују и доносе Процену угрожености и План ЗиС у ВрСи (процену угрожености израђује надлежни орган у сарадњи са надлежном службом МУП-а, органима аутономне покрајине, општинским-градским штабом за ВрСи); 11) прате опасности, обавештавају становништво о опасностима и предузимају друге превентивне мере за смањење ризика од елементарних непогода и других несрећа; 12) набављају и одржавају средства за узбуњивање у оквиру система јавног узбуњивања у Р. Србији, учествују у изради студије покривености система јавног узбуњивања за територију општине; 13) организују, развијају и воде

личну и колективну заштиту; 14) формирају, организују и опремају јединице ЦЗ опште намене; 15) усклађују планове ЗиС у ВрСи са суседним општинама.

Ванредну ситуацију општина проглашава одмах по сазнању за опасност, а може бити проглашена и пошто је наступила ако се опасност није могла предвидети или се, због других околности, није могла прогласити одмах после сазнања. ВрСи може да се прогласи за општину (или за њен део) ако постоји непосредна опасност да ће захватити или ако је већ захватила део или целу територије општине. Одлуку о проглашењу – укидању ВрСи, на предлог штаба за ВрСи доноси – укида, за територију општине – председник општине, односно за територију града – градоначелник.

За координацију и руковођење ЗиС у ВрСи, као оперативно-стручно тело образује се *штаб за ванредне ситуације*, и то: за територију града – градски штаб за ВрСи, који образује скупштина града, а за територију општине – општински штаб за ВрСи, који образује скупштина општине. Штаб чине командант, заменик команданта штаба, начелник и чланови штаба који обавља следеће послове: 1) руководи и координира рад субјеката система и снага ЗиС у ВрСи на спровођењу утврђених задатака; 2) руководи и координира спровођење мера и задатака ЦЗ; 3) руководи и координира спровођење мера и задатака обнове, реконструкције и рехабилитације, узимајући у обзир потребе одрживог развоја и смањења угрожености и ризика од будућих ВрСи; 4) разматра и даје мишљење на предлог Процене угрожености и предлог Плана ЗиС у ВрСи; 5) прати стање и организацију система ЗиС и предлаже мере за њихово побољшање; 6) наређује употребу снага ЗиС, средстава помоћи и других средстава која се користе у ВрСи; 7) стара се о редовном информисању и обавештавању становништва о ризицима и опасностима и предузетим мерама за смањење ризика од катастрофа; 8) разматра организацију, опремање и обучавање јединица ЦЗ, овлашћених, оспособљених правних лица; 9) сарађује са надлежним органима ЗиС суседних држава у ВрСи; 10) наређује приправност – спремност за ВрСи; 11) процењује угроженост од настанка ВрСи; 12) израђује предлог годишњег плана рада и годишњи извештај о раду; 13) спроводи годишњи план рада; 14) доноси наредбе, закључке и препоруке; 15) сарађује са штабовима суседних општина; 16) именује повереника и заменика повереника ЦЗ у насељеним местима; 17) разматра и предлаже доношење одлуке о организацији ЗиС на територији општине, односно града; 18) подноси скупштини општине града на усвајање предлог годишњег плана рада и годишњи извештај о раду; 19) ангажује оспособљена правна лица и друге организације од значаја за општину. Градски штаб за ВрСи, поред наведених послова, координира и акцијама и операцијама ЗиС на подручју града и наређује штабовима за ВрСи градских општина предузимање мера и активности на ЗиС.

Командант градског штаба за ВрСи је градоначелник, а општинског штаба – председник општине, по положају. Заменик команданта градског – општинског штаба за ВрСи је заменик градоначелника – председника општине или члан градског или општинског већа. Начелник градског – општинског штаба за ВрСи је представник подручне организационе јединице Сектора за ВрСи МУП-а Р. Србије. За чланове градског – општинског штаба за ВрСи постављају се, по правилу, директори јавних комуналних предузећа и установа чија је делатност у вези са ЗиС, руководиоци органа општине, секретари окружних, градских и општинских организација Црвеног крста, стручњаци из појединих области ЗиС или друга лица. Начелника, заменика и чланове штаба за ВрСи општине, поставља и разрешава скупштина града – општине, на предлог градоначелника – председника општине.

Цивилну заштиту на нивоу општине – града чине лична, узајамна и колективна заштита, мере и задаци, повереници – заменици повереника ЦЗ и јединице ЦЗ, систем осматрања, обавештавања и узбуњивања, овлашћена и оспособљена правна лица, хуманитарне и друге организације опремљене и оспособљене за ЗиС и скуп активности које се односе на попу, материјално опремање, обучавање, оспособљавање, мобилизацију и активирање ЦЗ.

Ради остваривања личне, узајамне и колективне заштите органи општине обезбеђују и држе у исправном стању потребна средства и опрему за личну, узајамну и колективну заштиту³ и врше обуку запослених из области ЦЗ.

Ради ЗиС људи, материјалних и културних добара од опасности изазваних елементарним непогодама и другим несрећама спроводе се *задаци* ЦЗ, и то: 1) узбуњивање; 2) евакуација; 3) склањање и урбанистичке мере заштите; 4) збрињавање угрожених и настрадалих; 5) радиолошка, хемијска и биолошка заштита; 6) заштита од техничко-технолошких несрећа; 7) заштита од рушења и спасавање из рушевина; 8) заштита и спасавање од поплава и несрећа на води и под водом; 9) заштита и спасавање на неприступачним теренима; 10) заштита и спасавање од пожара и експлозија; 11) заштита од НУС; 12) прва и медицинска помоћ; 13) асанација терена; 14) очување добара битних за опстанак; 15) хитно успостављање неопходних служби од јавног интереса.

Ради реализације прописаних мера и задатака, *општине финансирају*: 1) припремање, опремање и обуку штабова за ВрСи, јединица ЦЗ, повереника и заменика повереника и трошкове спровођења мера ЗиС; 2) трошкове ангажовања оспособљених правних лица у складу са уговором за извршавање задатака ЗиС; 3) изградњу система за узбуњивање на својој територији; 4) прилагођавање подземних објеката (подземни пролази, тунели и други) за склањање и њихово одржавање, као и одржавање других заштитних објеката; 5) обуку становништва из области ЗиС; 6) санирање штета насталих природном и другом незгодом, у складу са материјалним могућностима; 7) друге потребе ЗиС у складу са Законом и другим прописима.

Акта општине у систему заштите и спасавања

Општина је одговорна да се, преко својих органа, а у складу са Уставом Републике Србије, Законом о ванредним ситуацијама и Законом о локалној самоуправи, „стара о заштити животне средине, доноси програме коришћења и заштите природних вредности и програме заштите животне средине” и да „*организује заштиту од елементарних и других већих непогода*, заштиту од пожара и ствара услове за њихово отклањање, односно ублажавање њихових последица”... Да би остварила овај сет задатака, а ради детаљнијег дефинисања послова ЗиС, градови – општине су прописали документа међу којима су најважнија:⁴

- Одлука о организацији и функционисању ЦЗ на територији града/општине
- Одлука о образовању градског/општинског штаба за ванредне ситуације

³ Уредба о обавезним средствима и опреми за личну, узајамну и колективну заштиту од елементарних непогода и других несрећа, „Службени лист Р. Србије”, број 3/11.

⁴ Свака општина је у „Службеном листу” прописала наведена документа. За потребе рада обрађено је 45 општина у Р. Србији.

- Годишњи план рада градског/општинског штаба за ванредне ситуације
- Пословник о раду градског/општинског штаба за ванредне ситуације
- Решење о постављању сирена, уређаја и средстава за јавно узбуњивање
- Одлука о покретању процеса израде процене угрожености од елементарних непогода и других несрећа
- Закључак о спровођењу оспособљавања грађана за личну и колективну заштиту,
- Наредба о мобилизацији и учешћу у ЗиС у ВрСи
- Одлука о одређивању овлашћених и оспособљених правних лица за ЗиС,
- Одлука о образовању јединица ЦЗ опште намене
- Програм за превентивну заштиту од елементарних и других непогода
- Одлука о заштити од елементарних и других већих непогода
- Закључак о образовању стручно-оперативног тима за ЗиС од елементарних непогода (поплава, земљотреса, ...).

Одлука о организацији и функционисању цивилне заштите на територији града – општине

На основу члана 15. Закона о ванредним ситуацијама, члана 18. Закона о локалној самоуправи и Статута града – општине, Скупштина је донела *Одлуку о организацији и функционисању цивилне заштите на територији града – општине*. Одлука, поред осталог, регулише: организацију и функционисање ЦЗ; надлежности органа општине и дужност градских органа у ЗиС; израду Процене угрожености и Плана ЗиС; постављање повереника и заменика повереника ЦЗ у насељеним местима; формирање јединица ЦЗ опште намене (у даљем тексту: ЈОН); уређује се укључивање оспособљених правних лица и њихово активирање; улога грађана, удружења грађана и других организација; координација и руковођење ЗиС у ВрСи; остваривање личне, узајамне и колективне заштите (у даљем тексту: ЛУИКЗ); спровођење мера и задатака ЦЗ; функционисање система јавног узбуњивања; обука и оспособљавање; планирање и програмирање; финансирање система ЗиС; утврђивање штете; признања и награде и друга питања од значаја за организацију и функционисање ЦЗ.

Одлуком су одређени и субјекти ЗиС на територији града – општине, као и њихови задаци у систему ЗиС: Скупштина града – општине; градоначелник; Градско веће; Градска управа и њени органи; оспособљена привредна друштва и друга правна лица значајна за ЗиС, грађани и удружења грађана и друге организације.

Надлежности субјеката заштите и спасавања

Субјекти ЗиС, у оквиру својих надлежности, права и обавеза, обезбеђују изградњу јединственог система ЗиС на територији општине, у складу са законом и другим прописима, Статутом општине, односно својим интерним актима.

Скупштина општине: 1) доноси одлуку о организацији и функционисању ЦЗ и обезбеђује њено спровођење; 2) доноси средњорочни и годишњи План и програм развоја система ЗиС; 3) планира и утврђује изворе финансирања за развој система ЗиС; 4) образује Општински штаб за ВрСи; 5) разматра висину насталих штета од еле-

ментарних непогода и одлучује о достави захтева за помоћ; 6) разматра годишњи извештај о раду и план рада Штаба; 7) извршава и друге задатке.

Општинско веће општине: 1) доноси процену угрожености за територију општине; 2) доноси План ЗиС у ВрСи; 3) одређује оспособљена правна лица од значаја за ЗиС и обезбеђује им накнаду стварних трошкова за спровођење припрема и ангажовање у извршавању мера и задатака ЦЗ; 4) образује општинску Комисију за процену штете настале од елементарних непогода, на предлог Штаба; 5) обезбеђује обавештавање становништва о опасностима на угроженом подручју; 6) доноси одлуке о накнади штете настале од последица елементарних и других несрећа; 7) прати реализацију превентивних мера ЗиС; 8) предлаже акта, која доноси Скупштина општине, а односе се на систем ЗиС; 9) образује и стара се о опремању јединица ЦЗ опште намене у насељеним местима; 10) стара се о набавци и одржавању средстава за узбуњивање, у оквиру система јавног узбуњивања у Р. Србији, и учествује у изради Студије покривености система јавног узбуњивања за територију општине; 11) доноси решење о постављању сирена, уређаја и средстава за јавно узбуњивање; 12) утврђује критеријуме за доделу признања и награда у области ВрСи, по предлогу Штаба; 13) доноси годишњи програм оспособљавања ЦЗ, у складу са утврђеним наставним плановима и програмима; 14) обавља и друге послове у складу са законом и другим прописима.

Председник општине: 1) стара се о спровођењу закона и других прописа из области ЗиС; 2) предлаже постављење чланова Штаба; 3) руководи ЗиС-ом и наређује мере утврђене законом и другим прописима; 4) усмерава и усклађује рад органа општинске управе, служби и правних лица чији је оснивач општина, у спровођењу мера ЗиС; 5) одлучује о увођењу дежурства у општинским органима и другим правним лицима у ВрСи; 6) одлучује о додели помоћи грађанима који су претрпели штете у ВрСи; 7) обезбеђује обављање стручних послова у области ЗиС на нивоу општине; 8) остварује сарадњу са суседним општинама, управним округом, Министарством унутрашњих послова и Војском Србије, ради усклађивања активности у ВрСи; 9) извештава Скупштину општине, о стању на терену и о предузетим активностима у ВрСи; 10) стара се о обезбеђењу средстава у буџету општине; 11) одлучује о мерама субвенционисања набавке прописаног минимума потребних средстава и опрему за ЛУиКЗ; 12) остварује међународну сарадњу општине у области ВрСи; 13) обавља и друге послове и задатке, у складу са законом и другим прописима. Председник општине, осим наведених, по предлогу Штаба: 1) предлаже процену угрожености за територију општине на усвајање; 2) предлаже план ЗиС у ВрСи, на усвајање; 3) доноси одлуку о проглашењу ВрСи у општини; 4) наређује активирање, опремање и обуку јединица ЦЗ опште намене; 5) наређује активирање оспособљених правних лица од значаја за општину, на предлог Штаба; 6) наређује евакуацију грађана, правних лица и материјалних добара са угроженог подручја и стара се о њиховом збрињавању; 7) стара се о организацији и спровођењу мобилизације грађана, правних лица и материјалних добара, ради њиховог укључења у активности ЗиС; 8) одлучује о организовању превоза, смештаја и исхране припадника јединица ЦЗ опште намене и грађана, који учествују у ЗиС становништва и материјалних добара у општини; 9) обавља и друге послове и задатке, у складу са законом и другим прописима и упутствима надлежних органа.

Општинска управа општине: 1) прати стање у вези са ЗиС у областима свог делокруга, доставља информације и предузима прописане мере; 2) учествује у изради процене угрожености територије општине; 3) учествује у изради појединих делова Плана ЗиС у ванредним ситуацијама; 4) учествује у припремама и спровођењу мере и задатака ЗиСЉиМД из своје области, које нареди Штаб (померање или евакуације становништва, збрињавање настрадалог становништва и друге мере); 5) стара се о вршењу послова урбанистичких мера ЗиС, из своје надлежности; 6) стара се о обезбеђењу телекомуникационе и информационе подршке, за потребе ЗиС; 7) стара се о обезбеђењу неопходних материјално-техничких средстава за рад Штаба; 8) обавештава Штаб о подацима, евидентираних по основу посебних закона и прописа из свог делокруга, који су од значаја за планирање, организовање и спровођење ЗиСЉиМД у општини; 9) организује у органима општине и непосредно спроводи превентивне мере, поступке ЛУиКЗ, поставља повереника ЦЗ, односно предузима активности ЗиС запослених и материјалних добара; 10) евидентира, уређује и води бригу о алтернативним могућностима за водоснабдевање; 11) обавља и друге послове ЗиС, прописане законом и другим прописима.

Стручни послови у области заштите и спасавања

Стручни, оперативни, плански и организациони послови у области ЗиС на територији општине обављају се у служби за послове ЗиС која је, начелно, у саставу Општинске управе. Служба обезбеђује непосредно спровођење, односно врши следеће послове: 1) носилац је активности израде процене угрожености територије општине; 2) носилац је активности израде плана ЗиС у ВрСи; 3) носилац је активности на изради плана функционисања ЦЗ и система осматрања и обавештавања (као део плана одбране општине); 4) носилац је активности на изради плана и програма развоја система ЗиС, на територији општине, у складу са Дугорочним планом развоја ЗиС Републике Србије; 5) носилац је активности у вези формирања, попуње, опремања и обучавања Штаба, повереника и јединица ЦЗ опште намене; 6) планира и припрема збрињавање угрожених, пострадалих, избеглих и евакуисаних лица у ванредним ситуацијама; 7) води евиденције у областима ЗиС, за потребе Штаба; 8) прати опасности, обавештава становништво о ситуацији и предузима превентивне мере за смањење ризика од елементарних непогода и других несрећа; 9) обавља послове у вези са набавком и одржавањем средстава за јавно узбуњивање и учествује у изради студије чујности за територију општине; 10) организује, развија и води ЛУиКЗ на територији општине; 11) стара се о ажурирању планских докумената ЗиС у ВрСи општине и о њиховом усклађивању са суседним општинама и другим надлежним субјектима; 12) припрема и организује извршење мобилизације јединица ЦЗ опште намене; 13) носилац је активности припреме прописа из области ЗиС из надлежности општине; 14) обавља стручне и административно-техничке послове за потребе Штаба; 15) носилац је активности по питању праћења, припремања и пријаве на конкурсе у области ЗиС; 16) остварује непосредну сарадњу са Одељењем за ВрСи Сектора за ВрСи МУП-а; 17) пружа стручну помоћ субјектима ЗиС у планирању својих задатака; 18) врши и друге послове из области ЗиС.

Место и улога месне заједнице у систему заштите и спасавања

Месна заједница, ради задовољавања потреба и интереса локалног становништва у области ВрСи, путем Савета месне заједнице: 1) предлаже поверенике ЦЗ и њихове заменике у насељеном месту на свом подручју; 2) обавештава Штаб о подацима са свог подручја који су од значаја за планирање, организовање и спровођење ЗиС људства и материјалних добара (у даљем тексту: ЉиМД); 3) учествује у спровођењу мера и задатака ЗиС ЉиМД на свом подручју које нареди Штаб (померање или евакуације становништва, збрињавање настрадалог становништва и друге мере); 4) учествује у организовању и оспособљавању грађана за спровођење ЛУиКЗ; 5) учествује у информисању грађана о опасностима од природних и других несрећа, последицама и мерама које се предузимају на заштити и отклањању последица на свом подручју; 6) у складу са својим могућностима, планира и обезбеђује средства за организовање и спровођење превентивних мера заштите од природних и других несрећа на подручју месне заједнице; 7) остварује сарадњу са општинском комисијом за процену штете настале од елементарних непогода на свом подручју; 8) учествује у формирању привремених радних јединица од својих грађана, ради спровођења мера за ублажавање и отклањање последица ВрСи на свом подручју; 9) по наређењу председника општине уводи дежурство у ВрСи.

Месна заједница, у складу са законом, одлуком о месној самоуправи, статутом месне заједнице и другим прописима, покреће и иницијативу за уградњу елемената ЗиС у акте везаних за планирање, уређење и развој насеља; прикупља и обједињава мишљење грађана о питањима од значаја за ВрСи; организује разне облике хуманитарне помоћи на свом подручју; предлаже усклађивање програма за изградњу комуналне инфраструктуре са потребама из области ЗиС; усмерава коришћење простора и одржавање објеката на територији месне заједнице сходно потребама ЗиС; остварује сарадњу у области ЗиС у ВрСи са привредним друштвима и предузетницима, као и невладиним организацијама и цивилним друштвима на својој територији.

Укључивање оспособљених правних лица, других привредних друштава и предузетника

Оспособљена правна лица од значаја за ЗиС (у даљем тексту: ОПЛ) јесу привредна друштва и друга правна лица на територији општине, која обављају комуналну, грађевинску, урбанистичку, угоститељску, трговинску, транспортну, здравствену, социјалну, ветеринарску, пољопривредну, прехранбену и сличну делатност, односно делују у области ватрогаства, образовања, хуманитарних активности, заштите животне средине, рекреације, комуникације, информисања, наутике, радио-аматерства, алпинизма, извиђаштва, ронилаштва и другим областима, а која су у погледу људског потенцијала, опремљености и других капацитета припремљени за извршавање одређених задатака и мера ЗиС ЉиМД и животне средине. Општинско веће посебним актом одређује ОПЛ, по предлогу Штаба дефинише се делокруг и начелни задаци, планира се ангажовање у реализацији назначених задатака ЗиС сходно изводу из Процене угрожености од елементарних непогода и других несрећа и Плана ЗиС у ВрСи општине. Ангажовање ОПЛ остварују кроз: фор-

мирање интервентних тимова од својих снага и средстава за спровођење мера ЗИС и отклањање насталих последица; стручно оспособљавање запослених за спровођење планираних задатака ЗИС; спровођење других припрема које омогућавају успешно деловање у случају ВрСи. Активирање ОПЛ наређује председник општине, на предлог Штаба. Накнада стварних трошкова за спровођење припрема и ангажовање у извршавању мера и задатака ЦЗ ОПЛ обезбеђује се уговором, који закључује председник општине или лице које он овласти.

Друга привредна друштва и предузетници спроводе превентивне мере, поступке ЛУиКЗ, односно предузимају активности за ЗИС својих запослених и материјалних добара у току и после природне и друге несреће ради хитне нормализације живота и рада и спречавају ширења последица у пословним зградама и другим објектима рада, у оквиру јединственог система ЗИС у општини. За припрему за ЗИС од елементарних непогода и других несрећа одговоран је руководиоца привредног друштва, односно предузетник. Привредна друштва, односно предузетници, власници електронских комуникационих мрежа и информационих система и веза, залиха воде, хране, медицинске опреме и лекова, енергената, одеће, обуће, грађевинског и другог материјала неопходног за извршавање задатака ЗИС омогућавају њихово коришћење у акцијама ЗИС ЉиМД, уз накнаду која се исплаћује по тржишним ценама.

Грађани, групе грађана, удружења грађана, професионалне и друге организације

Грађани и групе грађана (у даљем тексту: грађани) дужни су да учествују у ЗИС, испуњавању прописане обавезе за потребе ЗИС, спроводе прописане и наређене мере и задатке ЦЗ, у складу са законом и то: 1) да се организују за ЗИС у оквирима ЛУиКЗ; 2) да учествују у обавези давања материјалних средстава; 3) да прихвате распоред у Штаб, за повереника и у јединице ЦЗ; 4) да се обучавају за спровођење поступака ЛУиКЗ; 5) да се одазову позиву надлежног органа ЦЗ; 6) да учествују у вежбама ЦЗ; 7) да податке од значаја за ЗИС без одлагања доставе надлежном органу; 8) да дају податке потребне за вођење евиденција од значаја за ЗИС; 9) да на угроженим и настрадалим подручјима учествују у отклањању опасности и поступају у складу са упутствима повереника ЦЗ.

Поред наведених дужности, грађани имају право: да траже оцену здравствене способности за учешће у ЦЗ; право да добровољно учествују у ЦЗ; право на превоз, смештај и исхрану за време учешћа у ЗИС; право на накнаду за уништenu или оштећену имовину, дату за потребе ЗИС.

Удружења грађана, професионалне и друге организације (у даљем тексту: удружења) у складу са кадровским и материјално-техничким могућностима: 1) врше информисање и оспособљавање својих чланова за ЗИС; 2) уграђују у своје програме рада, организују и спроводе задатке и мере којима се обезбеђује учешће њихових чланова, средстава и опреме у ЗИС; 3) врше пријем за привремени смештај ЉиМД са угроженог подручја у стамбене и друге објекте и просторије погодне за смештај угроженог становништва и материјалних добара, са којима располажу, по наређењу Штаба; 4) обавештавају Штаб о подацима који су од значаја за планира-

ње, организовање и спровођење ЗИС ЉиМД; 5) по примљеном наређењу уводе дежурство у ВрСи. У припреми и спровођењу задатака из области ЗИС, у оквиру своје редовне делатности, удружења учествују у складу са законом, својим статутима и правилима међународног права.

Координација и руковођење заштитом и спасавањем у ванредним ситуацијама

Координација и руковођење ЗИС у ВрСи у општини врши се у складу са законом и другим прописима, сходно карактеру ванредне ситуације. Активности повереника и јединица ЦЗ опште намене у насељенима местима, као и оспособљених правних лица, координира и њима руководи Штаб. Специјализованим јединицама ЦЗ, односно активностима оспособљених правних лица упућених ради деловања на територији општине, руководи Окружни штаб за ВрСи у граду. Снагама за ЗИС ангажованим у акцијама и операцијама у којима учествују и снаге МУП-а, на територији на којој је проглашена ВрСи, непосредно руководи надлежни орган МУП-а.

Општински штаб за ванредне ситуације, као стручно-оперативно тело, образује се за координацију и руковођење ЗИС у ВрСи на територији општине. Штаб образује, својом посебном одлуком, скупштина општине. Одлуком се утврђује састав, начин постављења чланова, уређује начин одлучивања, однос и сарадња са другим органима, образовање стручно-оперативних тимова и друга питања везана за рад Штаба, у складу са законом и другим прописима. Штаб обавља следеће послове: 1) руководи и координира рад субјеката система ЗИС и снага ЗИС у ВрСи на спровођењу утврђених задатака; 2) руководи и координира спровођење мера и задатака ЦЗ; 3) разматра и даје мишљење на предлог Процене угрожености и предлог Плана ЗИС у ВрСи; 4) прати стање и организацију ЗИС и предлаже мере за њихово спровођење; 5) наређује употребу снага ЗИС, средстава помоћи и других средстава која се користе у ВрСи; 6) стара се о развијању свести и културе безбедности грађана у области заштите, спасавања и смањења ризика од катастрофа, и ради тога врши редовно информисање и обавештавање становништва о ризицима и опасностима и предузетим мерама; 7) развија и остварује сарадњу са медијима у области промовисања политике смањења ризика од катастрофа и извештавања пре, током и после ВрСи; 8) разматра организацију, опремање и обучавање јединица ЦЗ опште намене и оспособљених правних лица за ЗИС; 9) сарађује, по потреби, са надлежним органима ЗИС суседних држава, у ванредним ситуацијама; 10) процењује угроженост од настанка ванредне ситуације; 11) наређује приправност – спремност за ванредне ситуације; 12) остварује сарадњу са штабовима суседних општина, окружним, покрајинским и Републичким штабом за ванредне ситуације; 13) именује поверенике и заменике повереника ЦЗ у месним заједницама на територији општине; 14) разматра и предлаже доношење одлуке о организацији ЗИС на територији општине; 15) наређује евакуацију становништва и доноси одлуку о обиму евакуације и категоријама становништва које се евакуише; 16) ангажује оспособљена правна лица од значаја за ЗИС на територији општине; 17) доноси наредбе, закључке и препоруке; 18) израђује предлог годишњег плана рада и годишњи извештај о раду и спроводи га; 19) обавља и друге послове у складу са законом и другим прописима.

У случају ВрСи Штаб може наредити: мобилизацију јединица ЦЗ опште наме-не, грађана и материјалних средстава; посебан режим обављања одређених ко-муналних делатности; посебне мере и поступке хигијенско-профилактичког карак-тера; посебан режим саобраћаја или забрану саобраћаја локалним путевима; од-ређивање другачијег распореда радног времена; посебне приоритете у испоруци комуналних и других производа и пружању услуга (воде, грејања, гаса, електрич-не енергије, локални превоз, друмски превоз и сл.); привремену забрану приступа и кретања у појединим угроженим подручјима; привремену забрану коришћења одређених покретних и непокретних ствари власницима, односно корисницима; обезбеђење одржавања реда и контроле поштовања наређених мера од станов-ништва и правних лица у организовању и спровођењу евакуације и других актив-ности у ЗИС; корисницима, односно власницима стамбених зграда, станова, по-словних просторија и других зграда, примање на привремени смештај угрожених лица из угроженог подручја; власницима, односно држаоцима превозних средста-ва, грађевинских и пољопривредних машина и других уређаја, опреме и алата, да та средства, у исправном стању и са радном снагом, као и корисницима, власни-цима, односно држаоцима одеће, обуће, хране и других материјалних средстава, стављање тих средства на располагање надлежном органу; делимично или пот-пуно рушење објекта; истовар или уклањање материјала; сечу стабала; прокопа-вање канала; ојачање насипа; уништавање контаминираних ствари, зараженог биља, биљних производа и хране; евакуацију и збрињавање сточног фонда; уни-штавање инсеката и заражених и оболелих животиња; успостављање снабдева-ња неопходним намирницама, електричном и топлотном енергијом, гасом, услуге здравствене и социјалне заштите, водовода и канализације, саобраћаја, ПТТ и друге услуге и мере.

Остваривање личне, узајамне и колективне заштите

Личну, узајамну и колективну заштиту непосредно спроводе грађани и запосле-ни у стамбеним и пословним зградама, у јавним и другим објектима, предузећима, установама и другим организацијама и у насељеним местима општине, чиме се обезбеђује прво организовано пружање неопходне помоћи у ЗИС ЉМиКД, кроз ме-ђусобно упозоравање на опасност, спасавање и смештај угрожених и настрадалих лица и имовине и примену других мера и поступака. Ради остваривања ЛУиКЗ, ор-гани општине, привредна друштва и друга правна лица обезбеђују и држе у исправ-ном стању прописани минимум потребних средстава и опрему за ЛУиКЗ од еле-ментарних непогода и других несрећа и врше обуку запослених из области ЦЗ. Гра-ђани и власници стамбених зграда, односно кућа, дужни су да набаве и држе у ис-правном стању прописани минимум потребних средстава и опрему за личну, уза-јамну и колективну заштиту. Служба, у сарадњи са Одељењем за ВрСи у граду, припрема упутства и друге публикације, којима ће се вршити едукација становни-штва о поступцима у могућој или насталој ситуацији. У реализацију наведених ак-тивности укључују се и савети месних заједница и повереници ЦЗ. Општина може увести мере субвенционисања набавке прописаних средстава за заштиту.

Спровођење мера и задатака цивилне заштите

Субјекти система ЗиС на територији општине, у складу са својим делокругом, кроз своје програме рада, планове и друга документа којима се уређује организација, развој, припремање и употреба снага и средстава ЗиС, припремају, односно спроводе мере ЦЗ, а нарочито: 1. *превентивне мере* (успостављење Националне стратегије ЗиС у ванредним ситуацијама; процену ризика и угрожености од елементарних непогода и других несрећа; мере при изградњи објеката који могу угрозити животе људи и материјална добра; изградњу одбрамбених насипа и регулисање водотокова; противградну одбрану; разбијање леда на реци; противпожарне мере; мере којима се спречава експлозија убојних средстава, неконтролисано ослобађање, изливање или растурање штетних или чврстих, хемијских и радиоактивних материјала; откривање и прогнозирање развоја и кретања елементарних непогода; организовање система осматрања, обавештавања и узбуњивања; епидемиолошке, ветеринарске и друге мере којима се спречавају природне и техничке несреће или ублажава њихово дејство); 2. *мере заштите у случају непосредне опасности од елементарних непогода и других несрећа* (прикупљање података о наступајућој елементарној непогоди и другој несрећи са проценом њеног дејства и могућих последица; обавештавање и узбуњивање становништва и надлежних органа; активирање Штаба; активирање оспособљених правних лица; мобилизацију јединица ЦЗ опште намене и материјалних средстава; распоређивање људства и технике на најугроженија подручја; планирање учешћа специјализованих јединица ЦЗ, полиције, Војске Србије и других снага; посебне мере физичког обезбеђења потенцијално угрожених објеката; регулисање саобраћаја на угроженим подручјима и друге мере); 3. *мере заштите када наступе елементарне непогоде и друге несреће* (хитно снимање ситуације на терену; организовано учешће људства и средстава у ЗиС становништва и материјалних добара; извршавање задатака Штаба, оспособљених и осталих привредних друштава и других правних лица, јединица ЦЗ и грађана у спасавању угроженог становништва и материјалних добара - евакуација, збрињавање, пружање прве медицинске помоћи и др. - уз процену потребе за пружањем помоћи; координација и предузимање других мера на спречавању и смањењу последица елементарних непогода и других несрећа); 4. *мере ублажавања и отклањања непосредних последица од елементарних непогода и других несрећа након њиховог престанка* (радње којима се стварају услови за нормалан живот и рад на угроженом подручју; прикупљање података, процену и утврђивање висине настале штете; организовање прикупљања и расподеле помоћи; и друге мере).

Ради ЗиС људи, материјалних и културних добара од опасности изазваних елементарним непогодама и другим несрећама, субјекти на територији општине спроводе задатке ЦЗ. То су: 1) *узбуњивање* (обавештавање о непосредно наступајућој или већ насталој опасности); 2) *евакуација* (планско, организовано и привремено премештање људи, животиња, материјалних и културних добара, органа општине, привредних друштава и других правних лица са угроженог подручја на територију на којој не постоји опасност и која пружа услове за живот и заштиту); 3) *склањање и урбанистичке мере заштите* (плански размештај опасних објеката; привремено померање становништва; изградња склоништа и других заштитних објеката, прилагођавање подрумских и других просторија, израда рововских објеката у складу са прописаним

техничким условима); 4) *збрињавање угрожених и настрадалих* (пружање хитног смештаја, здравствена заштита, снабдевање храном и пијаћом водом, спајање раздвојених породица, психолошка подршка и стварање других услова за живот угроженим, пострадалим, избеглим и евакуисаним лицима); 5) *радиолошка, хемијска и биолошка заштита* (мере и поступци који се организују и спроводе ради спречавања, ублажавања и отклањања последица РХБ контаминације); 6) *заштита од техничко-технолошких несрећа* (заштита од удеса у којима су угрожени животи и здравље људи, материјална добра и животна средина, обухвата неопходне мере за спречавање и отклањање последица од удеса, у складу са законом и другим прописима); 7) *заштита од рушења и спасавање из рушевина* (спроводи се као превентивна мера у оквиру просторног и урбанистичког планирања, уз примену грађевинско-техничких и других мера, затим путем радњи и поступака за извиђање рушевина, проналажење лица затрпаних у рушевинама, осигурање оштећених и померених делова конструкција зграда и објеката ради спречавања даљег рушења, спасавање затрпаних односно њихово извлачење изван зоне рушења, мере прве помоћи и хитне медицинске помоћи, као и раскрчивања и других мера); 8) *ЗиС од поплава и несрећа на води и под водом* (одржавање и ојачавање оштећених објеката за заштиту од поплава, осматрање и извиђање стања водостаја, збуњивање, евакуација становништва и материјалних добара из угрожених подручја, планирање и обезбеђење превоза преко реке, одстрањивање воде из поплавлених објеката, проналажење и извлачење настрадалих и утопљених, збрињавање угроженог становништва и санирање последица изазваних поплавама, спровођење ЗиС људи и материјалних добара угрожених леденим баријерама реке, оштећењем или рушењем моста на реци, као и других несрећа на води и под водом); 9) *ЗиС на неприступачним теренима*; 10) *ЗиС од пожара и експлозија* (спроводи се по посебном закону у виду превентивних мера кроз: просторно и урбанистичко планирање; обезбеђивање условног складиштења запаљивих и експлозивних материја у стамбеним, привредним и другим објектима; опремање средствима ЗиС; оспособљавање за гашење почетних пожара, односно кроз оперативно гашење пожара ангажовањем професионалних ватрогасно-спасилачких јединица и добровољних ватрогасних друштава и јединице ЦЗ); 11) *заштита од неексплодираних убојних средстава* – НУС (поступци у вези заосталих експлозивних средстава и остатака из рата, средстава заосталих после експлозија складишта убојних средстава, одбачених убојних средстава из нелегалног поседа); 12) *прва и медицинска помоћ* (сви облици прве помоћи, самопомоћи и узајамне помоћи и даљег збрињавања повређених и оболелих уз ангажовање Црвеног крста, односно прве медицинске помоћи путем Дома здравља и служби и организација социјалне заштите); 13) *асанација терена* (предузимање санитарно-хигијенских и санитарно-техничких мера на терену, у насељу и објектима, у циљу спречавања настанка и ширења заразних болести, епидемија и других штетних последица по становништво и материјална добра, уклањање и сахрањивање лешева, угинулих животиња, као и уклањање отпадних и других материја, мере дезинфекције, дезинсекције и дератизације); 14) *очување добара битних за опстанак* (обухвата очување објеката за водоснабдевање; одржавање потребног обима пољопривредне и друге производње и опстанак биљног и животињског фонда кроз обезбеђење и чување потребних количина и врста добара неопходних за живот становништва, од стране привредних дру-

штава и пољопривредника; као и очување културно-историјских, материјалних и других битних добара у условима елементарних непогода и других несрећа); 15) *хитно успостављање неопходних служби од јавног интереса* (предузимање потребних мера и радњи за успостављање њихове нарушене функције, као што су снабдевање неопходним намирницама, електричном и топлотном енергијом, гасом, услуге здравствене и социјалне заштите, водовода и канализације, саобраћаја, ПТТ и друге услуге). Наведени задаци спроводе се у складу са законом и посебним прописима надлежних органа у областима појединих задатака ЦЗ. У спровођењу задатака ЦЗ учествују сви органи – субјекти у оквиру својих надлежности. Спровођење задатака ЦЗ на територији општине реализује се у оквиру јединственог система ЗиС управног округа и укључује и употребу специјализованих јединица ЦЗ, као и одговарајућу сарадњу са надлежним органима државне управе и другим надлежним органима.

Постављање повереника цивилне заштите

Повереници ЦЗ и заменици повереника (у даљем тексту: повереници) постављају се ради обављања послова ЗиС у насељеним местима, делу насеља, стамбеним зградама и селима и привредним друштвима и другим правним лицима. Повереници у насељеним местима постављају се по просторно одређеним квартовима, односно рејонима, на највише до 450 становника. Квартове и рејоне утврђује Штаб, у сарадњи са саветом месне заједнице. Поверенике и заменике повереника у насељеним местима поставља Штаб, на предлог савета месне заједнице, односно службе. У привредном друштву и другом правном лицу поверенике поставља директор, односно руководилац, зависно од организационе структуре, просторног организовања и деловања и броја запослених, у сарадњи са Штабом. Повереници предузимају непосредне мере за учешће грађана и запослених у спровођењу мера и задатака ЦЗ, ЛУиКЗ и руководе јединицама ЦЗ опште намене. Деловање и задаци повереника утврђују се упутством за рад повереника ЦЗ.

Образовање јединица цивилне заштите опште намене

За извршавање задатака ЦЗ у општини, као оперативне снаге, образују се, опремају и оспособљавају јединице ЦЗ опште намене. Оне се у насељеним местима образују у јачини екипе – одељења у сваком рејону, од радноспособног становништва, распоређивањем здравствено способних лица старости од 16 до 60 (мушкарци), односно од 16 до 55 година (жене), а у њих се могу распоредити и добровољци. Јединице ЦЗ опште намене образују општинско веће, по предлогу Штаба, а у привредном друштву и другом правном лицу образују се од запослених. По питању образовања ЈОН остварује се сарадња са Штабом. Јединице ЦЗ опште намене оспособљавају се за извршавање обимних и мање сложених задатака, а нарочито: локализовање и гашење почетних и мањих пожара и шумских пожара и пожара у пољопривреди, учешће у заштити од поплава, указивање прве помоћи, одржавање реда, учешће у збрињавању угроженог становништва, помоћ у асанацији терена и обављање других активности. Своје задатке извршавају самостално, према упутству повереника или према посебним упутствима – као испомоћ специјализованим

јединицама ЦЗ. Опремају се одговарајућом опремом и материјално-техничким средствима за личну заштиту припадника и за спровођење мера и извршавање задатака ЦЗ. Опрему и материјално-техничка средства обезбеђује орган који је организовао ЈОН. Обавезе служења у цивилној заштити ослобађају се труднице, мајке, самохрани очеви и стараоци малолетника млађих од 15 година. Ова лица ангажују се на пословима ЗиС у складу са законом. Обавезе служења у цивилној заштити ослобађају се и грађани, ако њихову здравствену способност, за учешће у цивилној заштити, утврђује изабрани лекар дома здравља. Лица која су позвана на извршење задатака ЦЗ имају право на накнаду за: превоз, смештај и исхрану, на накнаду зараде, здравствену заштиту, права из пензијско-инвалидског и здравственог осигурања, примену мера безбедности и здрављу на раду, једнократну новчану помоћ, под условима и на начин утврђен законом и другим прописима.

Функционисање система јавног узбуњивања

Општина, у оквиру својих права и дужности, у оквиру јединственог система осматрања, раног упозоравања, обавештавања и узбуњивања, извршава прописане обавезе, и то: 1) обезбеђује телекомуникациону и информациону подршку за потребе ЗиС, као и укључење у телекомуникациони и информациони систем јединствене службе осматрања, обавештавања и узбуњивања и повезује се са њим; 2) путем својих органа и служби и правних лица из своје надлежности и оспособљених правних лица прати опасности на подручју општине и шире, и информише надлежне органе о истима; 3) обавештава становништво о опасностима и ризицима од елементарних непогода и других несрећа; 4) набавља и одржава средства за узбуњивање, у оквиру система јавног узбуњивања у Републици Србији; 5) учествује у изради Студије покривености система јавног узбуњивања за територију општине; 6) доноси решење о постављању сирена, уређаја и средстава за јавно узбуњивање; 7) извршава и друге задатке, у складу са прописима и техничким нормативима за планирање, изградњу и одржавање система за јавно узбуњивање. О формирању општинског ситуационог центра за праћење стања и управљања у ВрСи одлучује, посебним актом, општинско веће на предлог Штаба. Општина, у извршавању послова остварује непосредну сарадњу са Одељењем за ванредне ситуације, односно Оперативним центром. Власници пословних, стамбених и других зграда и објеката дужни су да за потребе система осматрања, раног упозоравања, обавештавања и узбуњивања омогуће инсталирање сирена и других одговарајућих уређаја и средстава система осматрања, обавештавања и узбуњивања на тим објектима и омогуће приступ за њихово одржавање, уз уважавање мера заштите људи и животне средине.

Обучавање и оспособљавање

У општини се врши оспособљавање и обучавање Штаба, повереника ЦЗ и јединица опште намене, као и обучавање становништва, у складу са законом. Припадници ЦЗ обучавају се и оспособљавају за извршавање задатака цивилне заштите кроз курсе, семинаре, тренинге и вежбе. Поред обучавања и оспособљавања, Штаб организује и обуку оспособљених правних лица, који се укључују у систем ЗиС. Обучава-

ње и оспособљавање врши се по годишњем програму оспособљавања, који доноси Општинско веће, у складу са утврђеним наставним плановима и програмима и другим критеријумима. Вођење евиденције оспособљавања и обучавања, као и послове у вези с остваривањем права грађана по овом основу, обавља Служба.

Планирање и програмирање система заштите и спасавања

Планирање и програмирање система ЗиС на територији општине врши се у складу са законом и ближим прописима. У планирању и програмирању општина извршава следеће послове: 1) израђује и доноси Процену угрожености и План ЗиС у ВрСи; 2) доноси План и програм развоја система ЗиС, на територији општине у складу са Дугорочним планом развоја ЗиС Републике Србије; 3) усклађује своје планове ЗиС са Планом ЗиС у ВрСи Републике Србије; 4) усклађује План ЗиС у ВрС и са суседним јединицама локалне самоуправе; 5) израђује посебан План функционисања ЦЗ, као део Плана одбране општине, по посебним прописима; 6) сачињава екстерни План заштите од удеса на својој територији, који је саставни део Плана ЗиС у ВрСи, на основу извештаја о безбедности и планова заштите од удеса привредних друштава и других правних лица на територији општине, као и података о удесима са прекограничним ефектима.

У планирању и програмирању система ЗиС, општина остварује сарадњу са Одељењем за ВрСи Сектора за ВрСи и другим надлежним органима државне управе, као и надлежним органима Аутономне Покрајине Војводине. Процентом угрожености обухвата се могућа угроженост територије општине за: елементарне непогоде –земљотрес, поплава, олуја, јаке кише, атмосферска пражњења, град, суша, снежни наноси, екстремне температуре ваздуха, нагомилавање леда на реци, епидемија заразних болести, епидемија сточних заразних болести, појава бигљних штеточина; техничко-технолошке несреће – удесе: пожар, експлозија, хаварија, саобраћајни удес у друмском, речном, железничком и авио саобраћају, рушење брана, рушење моста, хаварија на електроенергетским, нафтним и гасним постројењима, акциденти при руковању хемијским, радиоактивним и нуклеарним материјама.

Процентом угрожености идентификују се извори могућег угрожавања, сагледавају могуће последице, потребе и могућности спровођења мера и задатака ЗиС од елементарних непогода и других несрећа. Општинско веће, на основу процене угрожености, утврђује за које се врсте елементарних непогода и техничко-технолошких несрећа – удеса и опасности израђују планови заштите и спасавања у ВрС на нивоу општине и одређује органе који учествују у њиховој изради.

Финансирање система заштите и спасавања

Систем ЗиС финансира се из буџета општине и других извора, у складу са законом и другим прописима, и то: 1) припремање, опремање и обука Штаба, повереника и јединица ЦЗ; 2) трошкови спровођења мера и задатака ЦЗ; 3) трошкови спровођења оперативних мера ЗиС у ВрСи; 4) трошкови ангажовања оспособљених правних лица, у складу са уговором за извршавање задатака ЗиС; 5) изградња и одржавање система за узбуњивање на територији општине; 6) прилагођавање и одржавање обје-

ката за склањање, као и других објеката од значаја за ЗиС; 7) обука становништва за личну, узајамну и колективну заштиту; 8) трошкови санирања штета насталих услед елементарних непогода и других несрећа, у складу са материјалним могућностима; 9) друге потребе ЗиС, у складу са законом и другим прописима.

Финансирање задатака обезбеђује се одлуком о буџету општине за текућу годину, из средстава исказаних на посебним позицијама за ВрСи, као и другим наменским апропријацијама, односно из сталне буџетске резерве. Под средствима за финансирање из других извора подразумевају се средства прибављена путем прилога, донација, поклона и помоћи, као и из других извора у складу са законом и другим прописима. Из средстава самодоприноса, по одлуци Савета месне заједнице, могу се финансирати потребе санирања штета насталих услед елементарних непогода и других несрећа, у складу са материјалним могућностима. Додатна средства за финансирање припреме, спровођења и развоја програма, пројеката и других активности у области смањивања ризика, управљања и реаговања у ванредним ситуацијама, општина обезбеђује путем конкурса из буџетског фонда за ВрСи Републике Србије, у складу са посебним прописима.

Утврђивање штете

Утврђивање и процена штете од ВрСи врши се у складу са прописаном методологијом и номенклатуром. Штете услед елементарних непогода и других несрећа на територији општине, процењује општинска комисија за процену штета коју образује Општинско веће (у даљем тексту: комисија). Актом о образовању комисије уређује се начин њеног рада, образовање потребног броја стручних комисија за процену штета, рок завршетка процене, примена методологије за процену штета, обједињавање рада свих стручних комисија за процену штета на територији општине и пружање потребне помоћи, израда збирног извештаја о процењеним штетама на територији општине, достава истог на усвајање, и други подаци. Комисија процењује непосредне штете на оштећеним и уништеним објектима, земљиштима, средствима, материјалним и културним добрима, настале трошкове изазвани директним и индиректним штетама. Штете се процењују на свим средствима и добрима која су претрпела штету, без обзира на то да ли су осигурана или не, односно грађени са или без грађевинске дозволе.

Признања и награде

За остварене нарочите успехе у организовању и спровођењу задатака ЦЗ и других послова у области ЗиС, органима и службама, Штабу и стручно-оперативним тимовима Штаба, јединицама ЦЗ опште намене, повереницима ЦЗ, оспособљеним и другим привредним друштвима и другим правним лицима, односно заслужним појединцима, додељују се признања и награде. Предлог за доделу признања и припрема Штаб, у складу са прописаним критеријумима од стране Општинског већа. Признања и награде се уручују поводом Светског дана ЦЗ – 1. марта, на свечаној седници Штаба, односно поводом Дана општине на свечаној седници скупштине општине. Признања и награде уручује председник општине. О додељеним признањима и наградама у области ВрСи евиденцију води Служба.

Прелазне и завршне одредбе

Општински органи који су Одлуком овлашћени за доношење прописа ради њеног извршења треба да донесу прописе у року од 60 дана од дана ступања на снагу Одлуке. Активности израде и усвајања процене угрожености територије општине треба да буде реализовано у року од 90 дана од дана ступања на снагу Одлуке. Активности израде и усвајања Плана ЗиСу ВрСи општине треба да буду реализоване у року од 60 дана од дана усвајања Процене угрожености територије општине. О благовременој припреми финансирања система ЗиС, ради уградње у буџет општине за сваку календарску годину, стара се председник општине. На поднеске и друга акта у вези с остваривањем права по питањима ВрСи, поднетих органима општине, не плаћа се такса. Оспособљена правна лица усклађују своје опште акте са Одлуком у року од 90 дана од дана њеног ступања на снагу, односно раде планска документа за своје ангажовање у реализацији назначених задатака ЗиС у року од 60 дана од дана добијања извода из Процене угрожености од елементарних непогода и других несрећа, односно извода из Плана ЗиС у ВрСи општине.

Одлука о образовању градског – општинског штаба за ванредне ситуације

Одлука о образовању Општинског штаба за ВрСи донета је на основу члана 15. и члана 33. Закона о ВрСи, члана 10. Уредбе о саставу и начину рада штабова за ванредне ситуације⁵ и Статута општине.

Општински штаб за ВрСи општине чине командант Штаба, заменик команданта Штаба, начелник и чланови Штаба. Командант Штаба је председник општине, по положају. Заменик команданта Штаба је заменик председника општине или члан Општинског већа општине. Начелник Штаба је стручно лице – представник подручне организационе јединице надлежне службе МУП-а.

Чланови Штаба су: 1) чланови Општинског већа општине у чијем делокругу су послови из области: здравља, пољопривреде, водопривреде и шумарства, рада и социјалне политике, заштите животне средине; 2) представници унутрашњих организацијских јединица Општинске управе општине у чијем делокругу су послови из области: саобраћаја, грађевине, енергетике, јавног информисања, трговине и услуга; 3) руководиоци јавних предузећа, привредних друштава, руководиоци организационих јединица одбране, полиције, хуманитарних организација, удружења грађана, других правних лица и установа у чијем делокругу су послови од значаја за ЗиС у ванредним ситуацијама; 4) радник Општинске управе општине, задужен за стручне и административно-техничке послове у области ВрСи. Састав Штаба може да чини и помоћно особље (возачи, курири и др.). Заменика команданта, начелника и чланове Штаба поставља и разрешава Скупштина општине, на предлог председника општине.

⁵ Уредбе о саставу и начину рада штабова за ванредне ситуације, „Службени лист Р. Србије”, број 98/2010.

Штаб обавља следеће послове и задатке: руководи и координира рад субјеката система ЗиС и снага ЗиС у ВрСи на спровођењу утврђених задатака; руководи и координира спровођење мера и задатака ЦЗ; разматра и даје мишљење на предлог Процене угрожености и предлог Плана ЗиС у ВрСи; прати стање и организацију ЗиС и предлаже мере за њихово побољшање; наређује употребу снага ЗиС, средстава помоћи и других средстава која се користе у ВрСи; стара се о редовном информисању и обавештавању становништва о ризицима и опасностима и предузетим мерама; разматра организацију, опремање и обучавање јединица ЦЗ, овлашћених, оспособљених правних лица; сарађује са надлежним органима ЗиС суседних држава у ВрСи; процењује угроженост од настанка ВрСи; доноси наредбе, закључке и препоруке; сарађује са штабовима суседних општина; именује повереника заштите и заменика повереника у насељеним местима; разматра и предлаже доношење одлуке о организацији ЗиС на територији општине; ангажује оспособљена правна лица и друге организације од значаја за општину.

Поред наведених активности Штаб спроводи и активности на разматрању спремности за организисани одговор на ризике и претње и упознаје се са достигнутим степеном развоја и изградње система ЗиС. За остваривање функција за чланове Штаба организује се и спроводи обучавање, оспособљавање и стручно усавршавање.

Штаб доноси пословник о свом раду који садржи: начин припремања седница Штаба, утврђивање дневног реда, заказивање и вођење седница, начин расправе и одлучивања и друга питања од значаја за његов рад.

Штаб доноси годишњи план рада, на предлог надлежне службе, односно надлежног органа општине.

У извршавању послова и задатака из своје надлежности, Штаб доноси наредбе, закључке и препоруке. Наредбом се одлучује о употреби снага и средстава ЗиС, средстава помоћи и других средстава која се користе у ВрСи и налаже извршавање задатака, односно мера ЗиС. Закључком се утврђује одређени став о питањима из области ЗиС, формира стручно-оперативни тим и утврђују његови задаци, процењује угроженост од настанка ВрСи, утврђује мишљење на одређена акта које Штаб разматра, одлучује о областима задужења чланова Штаба, као и о другим питањима о којима се не одлучује наредбом. Препоруком се предлажу мере за побољшање стања и организације ЗиС, односно препоручује предузимање мера, радњи и поступака којима се умањује ризик од опасности.

Наредбе Штаба, које се односе на обавезе и задатке органа државне управе, органа општине, посебних организација, привредних друштава и других правних лица, установа и хуманитарних организација на територији општине дужни су да спроводе њихови руководиоци и да о томе достављају извештаје Штабу.

Позивање Штаба, ради остваривања његове оперативне функције, врши се у складу са законом и подзаконским актима, као и прописима донетим на основу њих.

Стручне и административно-техничке послове потребне за рад Штаба врши надлежна организациона јединица Општинске управе општине у сарадњи са представником подручне организационе јединице надлежне службе Сектора за ВрСиМУП-а.

За извршавање специфичних задатака ЗиС, Штаб може образовати стручно-оперативне тимове. Радам стручно-оперативног тима руководи руководилац тима који именује Штаб. Стручно-оперативни тим одговара начелнику Штаба.

Финансијска средства за припремање, опремање, обуку и рад Штаба обезбеђују се на посебној позицији у буџету општине. Чланови Штаба и стручно-оперативних тимова за свој рад могу примати накнаду, чију висину, у зависности од обављеног посла и расположивих средства, утврђује Штаб.

Годишњи план рада градског – општинског штаба за ванредне ситуације

Годишњи план рада Општинског штаба за ВрСи доноси се на основу члана 35. Закона о ВрСи, члана 14. Уредбе о саставу и начину рада штабова за ВрСи и Одлуке о образовању Општинског штаба за ВрСи општине. Програмом рада Општински штаб за ВрСи општине утврђује *начелан* преглед тема, које ће се наћи на дневном реду редовних седница Штаба, као и њихов временски распоред по кварталима у години. На пример:

I квартал:

1. Подношење извештаја о раду штаба за претходну годину Скупштини општине. Задатак обухвата: израду и утврђивање предлога извештаја о раду Штаба и подношење Скупштини општине (у даљем тексту: СО) на усвајање. Носилац задатка: Штаб у сарадњи са Одељењем за ВрСи МУП-а, СО. Рок: јануар–фебруар.

2. Доношење годишњег плана рада штаба. Задатак обухвата: израду и утврђивање предлога годишњег Плана рада Штаба и подношење Скупштини општине на давање сагласности на исти. Носилац задатка: Штаб у сарадњи са Одељењем за ВрСи МУП-а, СО. Рок: јануар–фебруар.

3. Именовање повереника заштите и заменика у насељеним местима. Задатак обухвата: именовање повереника ЗиС и његовог заменика у насељеним местима општине. Носилац задатка: Штаб, Савети МЗ. Рок: фебруар.

4. Доношење закључка о утврђивању накнаде чланова штаба у текућој години. Задатак обухвата: доношење закључка о утврђивању накнаде за рад чланова Штаба у текућој години. Носилац задатка: Штаб. Рок: фебруар.

5. Именовање повереника заштите и заменика повереника у привредним друштвима и другим правним лицима. Задатак обухвата: именовање повереника ЗиС и његовог заменика у привредним друштвима и другим правним лицима на територији општине. Носилац задатка: Штаб, руководиоци привредних друштава и других правних лица. Рок: март.

II квартал:

6. Израда и утврђивање предлога процене угрожености у ВрСи. Задатак обухвата: израду и утврђивање предлога Процене угрожености у ВрСи општине према Уредби о садржају и начину израде планова ЗиС у ВрСи – утврђивањем природе и степена ризика потенцијалне опасности, стања угрожености и последица, која могу потенцијално да угрозе животе и здравље људи, посао, службу и животну средину. Носилац задатка: Штаб у сарадњи са Одељењем за ВрСи МУП-а. Рок: април.

7. Утврђивање предлога одлуке о организацији ЗиС у ВрСи на територији општине. Задатак обухвата: разматрање и утврђивање предлога Одлуке о организацији ЗиС у ВрСи у општини, ради нормативног уређивања ове области, а ради ма-

теријализације планских решења. Носилац задатка: Штаб у сарадњи са Одељењем за ВрСи МУП-а. Рок: мај.

8. Израда и утврђивање предлога плана ЗиС у ВрСи. Задатак обухвата: израду и утврђивање предлога Плана ЗиС у ВрСи општине, према Уредби о садржају и начину израде планова ЗиС у ВрСи. Носилац задатка: Штаб у сарадњи са Одељењем за ВрСи МУП-а. Рок: јуни.

III квартал:

9. Оспособљавање чланова штаба: Задатак обухвата: оспособљавање чланова Штаба (упућивањем на курсеве по плану надлежних органа, интерним усавршавањем знања, одржавањем тренажне вежбе и др). Носилац задатка: Штаб у сарадњи са Одељењем за ВрСи МУП-а. Рок: јули (по добијању плана обуке).

10. Одржавање заједничке седнице са окружним штабом за ВрСи као са штабовима суседних општина. Задатак обухвата: размену искуства у раду штабова. Носилац задатка: Штаб и Одељење за ВрСи МУП-а. Рок: август–септембар.

IV квартал:

11. Оспособљавање повереника ЦЗ. Задатак обухвата: оспособљавање повереника и заменика повереника ЦЗ у насељеним местима и у привредним друштвима и другим правним лицима на територији општине. Носилац задатка: Штаб у сарадњи са Одељењем за ВрСи МУП-а. Рок: октобар (по добијању програма обуке).

12. Оспособљавање јединица ЦЗ опште намене. Задатак обухвата: оспособљавање јединица ЦЗ опште намене у насељеним местима и у привредним друштвима и другим правним лицима на територији општине. Носилац задатка: Штаб у сарадњи са Одељењем за ВрСи МУП-а. Рок: новембар–децембар (по добијању програма обуке).

13. Израда и доношење осталих аката у области ЗиС. Задатак обухвата: израду, разматрање и доношење, односно утврђивање предлога аката у области ЗиС, у складу са донетим подзаконским актима и упутствима. Носилац задатка: Штаб у сарадњи са Одељењем за ВрСи МУП-а.

14. Устројавање и ажурирање евиденције штаба. Задатак обухвата: прикупљање података, израду и ажурирање евиденције података о људским и материјалним ресурсима за потребе ЗиС на територији општине. Носилац задатка: Штаб у сарадњи са Одељењем за ВрСи МУП-а. Рок: стално.

15. Давање информација о активностима и искуствима штаба. Задатак обухвата: прикупљање података, израду, разматрање и давање званичних информација о активностима и искуствима Штаба, за потребе јавности, органа локалне самоуправе и вишим органима. Носилац задатка: Штаб у сарадњи са Одељењем за ВрСи МУП-а. Рок: током године.

16. План и програм развоја система ЗиС. Задатак обухвата: утврђивање Плана и програма развоја система ЗиС на територији општине, према планираним и утврђеним изворима финансирања. Носилац задатка: Штаб у сарадњи са Одељењем за ВрСи МУП-а. Рок: током године.

Пословник о раду градског – општинског штаба за ванредне ситуације

Пословник се доноси на основу члана 14. Уредбе о саставу и начину рада штабова за ванредне ситуације⁶ и Одлуке о образовању штаба за ванредне ситуације општине.

Пословником о раду Штаба за ВрСи уређују се: начин припреме седнице Штаба; утврђивање дневног реда; заказивање и вођење седнице Штаба; начин расправе и одлучивање о доношењу наредби, закључака, препорука; друга питања везана за рад Штаба.

Штаб за ВрСи општине представља оперативно-стручно тело општине, које координира и руководи ЗиС у ВрСи у складу са Законом о ВрСи и другим законским и подзаконским актима, уз специфичну примену начела, односно принципа економичности, правовремености, континуитета, поверавања овлашћења, субординације и јединства команди. Штаб представља председник општине, као командант Штаба. У одсуству команданта, Штаб представља заменик команданта Штаба, начелник Штаба, или члан Штаба – постављен из реда чланова Општинског већа општине, кога одреди командант Штаба. Штаб, по потреби образује стручно-оперативне тимове за специфичне задатке ЗиС. Радом стручних оперативних тимова руководи руководилац тима, кога именује Штаб, а тим за свој рад одговара начелнику Штаба. У свом раду стручни оперативни тимови примењују одредбе Пословника.

Начин припреме седнице штаба, утврђивање дневног реда и заказивање седнице Штаба

Штаб одлучује и ради на седници коју сазива командант по својој иницијативи, а дужан је да је сазове ако то затраже: скупштине општине, Општинско веће, или надлежна служба МУП-а – Одељење за ванредне ситуације општине – града. Сазивање редовне седнице Штаба врши се писменим путем најмање седам дана пре одржавања. Ванредне седнице Штаба сазивају се у складу са карактером хитног заседања. Командант Штаба предлаже дневни ред и председава седницама, изриче мере због нарушавања реда на седници, потписује акта које доноси Штаб и обавља и друге послове прописане Одлуком о образовању Штаба. Припрему седница и стручне и административно-техничке послове потребне за рад Штаба надлежна организациона јединица Општинске управе општине у сарадњи са представником подручне организационе јединице надлежне службе МУП-а – Одељења за ВрСи. Уз позив за сазивање редовне седнице доставља се и предлог дневног реда и материјали. Предлог дневног реда утврђује командант Штаба, Скупштина општине, Општинско веће или надлежна служба МУП-а – Одељење за ВрСи. Сваки члан Штаба може предложити да се у дневни ред, поред предложених, унесу и друга питања, за које сматра да су актуелна. Дневни ред се утврђује на седници. Након што је утврђен дневни ред прелази се на рад према усвојеним тачкама дневног реда. На почетку сваке седнице усваја се записник са претходне седнице. Штаб за ВрСи ради и одлучује на редовним и ванредним седницама. Дневни ред редовних седница Штаба утврђује се у складу са надлежностима и задацима Штаба предвиђеним

⁶ Уредба о саставу и начину рада штабова за ванредне ситуације, „Службени гласник Р. Србије”, број 98/2010.

годишњим планом рада Штаба. Дневни ред ванредних седница Штаба одређује се у зависности од врсте ВрСи. Позивање чланова штаба, ради остваривања њихове оперативне функције, налаже командант, а у његовом одсуству заменик команданта или начелник штаба, а на предлог надлежне службе или организационе јединице надлежне службе, односно надлежног органа јединице локалне самоуправе. Позивање чланова Штаба спроводи надлежни орган јединице локалне самоуправе, односно лице које одреди председник општине. У случају настанка ВрСи прва седница Штаба се заказује, а позивање се врши на начин предвиђен овим пословником и сматра се да је Штаб у сталном заседању, до престанка ВрСи. Позивање Штаба, ради остваривања његове оперативне функције, врши се у складу са законом и подзаконским актима, као и прописа донетих на основу њих. Члан Штаба који је примио позив и није у могућности да присуствује седници Савета, дужан је да свој изостанак оправда. У случају изненадног настанка ВрСи, одмах по сазнању за то, чланови Штаба се, без одлагања, јављају команданту Штаба или његовом заменику, односно поступају као да су примили позив за хитно заседање Штаба.

Вођење седнице, начин расправе и одлучивања

Седницом Штаба председава командант, односно заменик команданта штаба. Сваки члан има право да расправља о тачкама дневног реда, али коначну одлуку доноси командант у име Штаба. На седници Штаба води се записник. Записник се, по правилу, израђује на основу аудио или аудио-визуелних снимака седнице. Записник треба да садржи: деловодни број седнице; место и датум одржавања седнице; име записничара и команданта Штаба; број и имена присутних чланова и имена одсутних чланова; имена других лица, која присуствују седници; констатацију команданта о постојању кворума; предложени и усвојени дневни ред седнице; имена дискутаната и битну садржину њихове дискусије по тачкама дневног реда; одлуке донете о појединим питањима; назначење када је седница завршена; потпис записничара и команданта Штаба. Записник мора бити израђен у року од три дана од дана одржавања седнице. Аудио или аудио-визуелни снимци прикључују се записнику и чине његов саставни део. За рад и одлучивање на редовним седницама (кворум) потребно је да буде присутно више од половине чланова Штаба. Уколико не постоји кворум, о одржавању или одлагању седнице одлучује командант Штаба. За ефикасан рад и одлучивање на ванредним седницама примењују се правила субординације и јединства команди. У извршавању послова и задатка из своје надлежности Штаб доноси наредбе, закључке и препоруке. Наредбом се одлучује о употреби снага и средстава ЗиС, средстава помоћи и других средстава која се користе у ВрСи и налаже извршавање задатака, односно мера ЗиС. Закључком се утврђује одређени став о питањима из области ЗиС, формирање стручних оперативних тимова и утврђују се њихови задаци, процењује се угроженост од настанка ванредне ситуације, утврђује се мишљење о одређеним актима које Штаб разматра и одлучује се о питањима о којима не одлучује наредбом. Препоруком се предлажу мере за побољшање стања и организације ЗиС, односно препоручује предузимање мера радњи и поступака којима се умањује ризик од опасности. У извршавању послова и задатка из своје надлежности Штаб доноси још и планове, програме, извештаје и

друге акте у складу са законом, Статутом општине, Одлуком о образовању Општинског штаба за ВрСи општине и Пословником. Акт који доноси Штаб потписује командант Штаба. Потпис команданта се оверава печатом Скупштине општине. Приликом доношења, Штаб одређује која се акта објављују у „Службеном листу општине”, односно у другим средствима јавног информисања. О објављивању аката Штаба стара се Општинска управа. Уколико се приликом разматрања тачке дневног реда укаже потреба, командант Штаба може прекинути претрес тог питања и затражити додатне информације од релевантних организација и институција, а затим сазвати нову седницу само у вези с том тачком. За повреду реда на седници Штаба присутнима се може изрећи опомена, одузимање речи и удаљење са седнице. Опомена ће се изрећи присутном лицу који својим понашањем или говором на седници нарушава прописани ред. Одузимање речи изрећи ће се присутном лицу на седници, који својим говором на седници нарушава прописани ред и већ је на седници опоменут. Удаљење са седнице изриче се присутном лицу које не поступи по налогу за одузимање речи или на други начин грубо омета и спречава рад на седници. Изречене мере на седници Штаба уносе се у записник седнице.

Седницама Штаба могу присуствовати, без права одлучивања, и остала позвана лица, ради давања мишљења и образложења по појединим тачкама дневног реда. Седнице Штаба су, по правилу, отворене за јавност. Приликом разматрања тачака дневног реда и питања, која носе утврђену ознаку тајности, у раду Штаба примењују се опште и посебне мере заштите у складу са законом и прописом донетим на основу закона, ради заштите тајних података.

Решење о постављању сирена, уређаја и средстава за јавно узбуђивање

Решење се доноси на основу члана 110. Закона о ВрСи, Одлуке о организацији и функционисању ЦЗ на територији општине и Статута општине. Овим се решењем одређују правна лица, власници и корисници пословних и других објеката на територији општине, који су дужни да омогуће инсталирање сирена и других одговарајућих уређаја и средстава система осматрања, обавештавања и узбуђивања на својим објектима, као и приступ за њихово одржавање, уз уважавање мера заштите људи и животне средине. Неки од објеката су: зграде скупштина општине, разне хале, добровољна ватрогасна друштва, итд. Решење се доноси уз консултацију са Одељењем за ВрСи у општини.

Одлука о покретању процеса израде процене угрожености од елементарних непогода и других несрећа

Одлука се покреће на основу члана 15. и 46. Закона о ВрСи, Одлуке о организовању и функционисању ЦЗ на територији општине, као и Статута општине. Процена угрожености општине од елементарних непогода и других несрећа обухвата: прикупљање података, обраду података, усклађивање по прописима, обликовање материјала, разматрање и утврђивање предлога и доношење Процене од стране

Општинског већа општине. Носилац израде Процене је Општински штаб за ВрСи општине и служба за ВрСи и одбрану председника општине у саставу Општинске управе општине (ако је формирана). Приликом израде Процене, уз примену прописане методологије рада, треба полазити од: стратешких и нормативних докумената из области ВрСи и стратешких и нормативних докумената општине, у којима се уређују битна питања везана за заштиту од елементарних непогода и других несрећа. Службама и надлежним лицима у органима и установама у ингеренцији локалне самоуправе општине налаже се да, по захтеву Службе, достављају актуелне податке везане за израду Процене. Организовање тематских састанака стручних радних група, извештавање о току реализације и остваривање обавља Служба. Радне групе приликом рада на задацима везаним за израду Процене, имају статус стручно-оперативног тима уз Општински штаб за ВрСи општине. Током извршавања остварује се сарадња са надлежним државним и другим органима.

Закључак о спровођењу оспособљавања грађана за личну и колективну заштиту

Закључак се доноси на основу члана 15. Закона о ВрСи и Одлуке о образовању Општинског штаба за ВрСи. Њиме се дефинише оспособљавања грађана за личну и колективну заштиту на територији општине по месту извођења, прецизира се датум, почетак и трајање обуке, начин позивања и број грађана за обуку. На пример: 30 грађана мушког пола по квартовима (бирачким местима) рођених 70-их и 80-их година; попуњавање Упитника са одређеним евиденционим подацима; попуњавање теста за проверу знања из личне, узајамне и колективне заштите; уручивање брошуре Савети за заштиту у случају елементарних непогода и других несрећа; обрада презентације „Ванредна ситуација – елементарне непогоде и друге несреће”. Позиви, упитници, тестови, брошуре и презентације обрађују се и на језицима народа и народности. Закључак спроводи координатор за ВрСи општине, у сарадњи са месним заједницама.

Наредба о мобилизацији и учешћу у ЗиС у ванредној ситуацији

Наредбу доноси, на основу Закона о ВрСи, председник Скупштине општине, којом:

1. наређује мобилизацију и учешће у ЗиС у ВрСи општинских органа, органа месних заједница, радних јединица, установа, предузећа и грађана;

2. овлашћује команданта Општинског штаба за управљање у ВрСи: за доношење појединачних наредби органима, установама и предузећима са конкретним задацима у ЗиС у ВрСи у складу са Планом ЗиСу ВрСи општине; за регулисање обавезе давања материјалних средстава органа, односно предузећа у ЗиС у ВрСи; за одређивање мера за смештај, исхрану и обезбеђивање других потреба мобилисаног људства.

Одлука о одређивању овлашћених и оспособљених правних лица за заштиту и спасавање

Уколико општине својом Одлуком о организацији и функционисању ЦЗ на територији нису одредиле овлашћена и оспособљена правна лица, то чине посебном одлуком. Начелан пример приказан је у следећим табелама.

А) Овлашћена правна лица

Ред. бр.	НАЗИВ ПРАВНОГ ЛИЦА	ДЕЛАТНОСТ	СЕДИШТЕ
1.	2.	3.	4.
1.	Завод за хитну медицинску помоћ	Здравство	
2.	Дом здравља	Здравство	
3.	ЈКП „Водовод и канализација”	Снабдевање водом	
4.	Апотекарска установа	Снабдевање фармацеутским производима	
5.	Радио-телевизија	Програмске активности и емитовање	
6.	Добровољно ватрогасно друштво	Савези, удружења и клубови	
7.	Градска организација Црвеног крста	Савези, удружења и клубови	

Б) Оспособљена правна лица

Ред. бр.	НАЗИВ ПРАВНОГ ЛИЦА	ДЕЛАТНОСТ	СЕДИШТЕ
1.	2.	3.	4.
1.	ЈКП „Нискоградња - ад”	Грађевинарство	
2.	ВДП „Вода”	Изградња хидротехничких објеката	
3.	Ауто-саобраћај а.д.	Саобраћај	
4.	„Петровић и синови транспорт”	Саобраћај	
5.	Завод за стоматологију	Здравство	
6.	ЈКП „Градска гробља”	Погребне услуге	
7.	ЈКП „Зеленило”	Одржавање јавних површина	
8.	ЈП Спортски центар	Збрињавање	
9.	Студентски центар	Угоститељске услуге	
10.	Енергетика д.о.о	Снабдевање топлотном енергијом	
11.	Савез извијача	Савези, удружења и клубови	
12.	Савез радио-аматера	Савези, удружења и клубови	
13.	Клуб подводних активности	Савези, удружења и клубови	

Одлука о образовању јединица цивилне заштите опште намене

На основу члана 15. и 99. Закона о ванредним ситуацијама и Одлуке о организацији и функционисању цивилне заштите на територији општине, образују се јединице цивилне заштите опште намене за извршавање послова и задатака ЗиС на територији општине. У општини се могу образовати разне јединице ЦЗ опште намене (по месним заједницама), што зависи од донете Процене угрожености територије. У раду је дат пример формираних јединица у две општине на територији АП Војводина:

Пример 1: укупно 4 вода и 4 одељења са 135 припадника по месним заједницама:

- месној заједници 1 – 1 (један) вод са 25 припадника,
- месној заједници 2 – 1 (један) вод са 25 припадника,
- месној заједници 3 – 1 (један) вод са 20 припадника,
- месној заједници 4 – 1 (један) вод са 20 припадника,
- месној заједници 5 – 1 (једно) одељење са 10 припадника,
- месној заједници 6 – 1 (једно) одељење са 10 припадника,
- месној заједници 7 – 1 (једно) одељење са 10 припадника,
- месној заједници 8 – 1 (једно) одељење са 5 припадника.

Пример 2:

Ред. бр.	Назив МЗ	Формација				
		чета	вод	одељење	број	повереници
1	2	3	4	5	6	7
1	Месна заједница 1		1	2	20	10
2	Месна заједница 2			1	10	5
3	Месна заједница 3		1	2	20	10
4	Месна заједница 4		1	3	30	15
5	Месна заједница 5			1	10	5
6	Месна заједница 6			1	10	5
7	Месна заједница 7		1	2	20	10
8	Месна заједница 8	1	2	5	50	20
9	Месна заједница 9		2	5	50	20
10	Месна заједница 10			1	10	5
11	Месна заједница 11		1	2	20	10
12	Месна заједница 12		1	2	20	10
13	Месна заједница 13		1	2	20	10
14	Месна заједница 14	1	2	5	50	20
15	Месна заједница 15		1	2	20	10

1	2	3	4	5	6	7
16	Месна заједница 16		1	4	40	20
17	Месна заједница 17		1	4	40	20
18	Месна заједница 18		1	2	20	10
19	Месна заједница 19			1	10	5
20	Месна заједница 20		1	3	30	15
21	Месна заједница 21			1	10	5
22	Месна заједница 22			1	10	5
23	Месна заједница 23			1	10	5
24	Месна заједница 24		1	2	20	10
25	Месна заједница 25			1	10	5
26	Месна заједница 26		1	4	40	20
27	Месна заједница 27	1	2	5	50	20
28	Месна заједница 28			1	10	5
29	Месна заједница 29		1	3	30	20
30	Месна заједница 30			1	10	5
	УКУПНО:	3	23	70	700	335

Формирање, организовање, опремање и попуњу јединица цивилне заштите опште намене извршава Служба цивилне заштите и лица задужена за рад на пословима везаним за ВрСи и планирање одбране у сарадњи са повереницима за цивилну заштиту у насељеним местима општине и надлежном организационом јединицом МУП-а – Сектора за ВрСи.

Закључак

Устав Републике Србије и Закон о локалној самоуправи јасно су дефинисали надлежности општине у сфери заштите својих грађана. Те надлежности су се допуниле Законом о ванредним ситуацијама (са подзаконским актима), где општине имају централно место у систему заштите и спасавања.

Локална самоуправа је право грађана да управљају јавним пословима од непосредног, заједничког и општег интереса за локално становништво, непосредно и преко слободно изабраних представника у јединицама локалне самоуправе, као и право и способност органа локалне самоуправе да, у границама закона, уређују послове и управљају јавним пословима који су у њиховој надлежности и од интереса за локално становништво. Република Србија, Аутономна покрајина може законом поверити јединицама локалне самоуправе поједина питања из своје надлежности.

У вршењу своје надлежности, јединица локалне самоуправе доноси прописе самостално, у складу са својим правима и дужностима утврђеним Уставом, законом, другим прописом и статутом.

Јединица локалне самоуправе одговорна је за квалитетно и ефикасно вршење својих и поверених надлежности. За остваривање својих права и дужности и за задовољавање потреба локалног становништва може основати предузећа, установе и друге организације које врше јавну службу.

Ради задовољавања општих, заједничких и свакодневних потреба становништва на одређеном подручју, јединице локалне самоуправе могу да образују месне заједнице или друге облике месне самоуправе.

Највиши правни акт јединице локалне самоуправе је статут. Њиме се уређују нарочито: права и дужности јединице локалне самоуправе и начин њиховог остваривања, број одборника скупштине јединице локалне самоуправе, организација и рад органа и служби, начин управљања грађана пословима из надлежности јединице локалне самоуправе, оснивање и рад месне заједнице и других облика месне самоуправе, услови за покретање грађанске иницијативе и друга питања значајна за јединицу локалне самоуправе.

Јединице локалне самоуправе сарађују и удружују се ради остваривања заједничких циљева, планова и програма развоја, као и других потреба од заједничког интереса и ради њиховог остваривања могу удруживати средства и образовати заједничке органе, предузећа, установе и друге организације и службе, у складу са законом и статутом. Јединице локалне самоуправе могу сарађивати са јединицама локалне самоуправе других држава, у оквиру спољне политике Републике Србије, уз поштовање територијалног јединства и правног поретка Републике Србије. Органи јединица локалне самоуправе могу сарађивати са невладиним организацијама, хуманитарним организацијама и другим организацијама, у интересу јединице локалне самоуправе и становника са свог подручја.

Неке од надлежности општина су:

- уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности (пречишћавање и дистрибуција воде, пречишћавање и одвођење атмосферских и отпадних вода, производња и снабдевање паром и топлим водом, линијски градски и приградски превоз путника у друмском саобраћају, одржавање чистоће у градовима и насељима, одржавање депонија, уређивање, одржавање и коришћење пијаца, паркова, зелених, рекреационих и других јавних површина, јавних паркиралишта, јавне расвете, уређивање и одржавање гробља и сахрањивање и др.), као и организационе, материјалне и друге услове за њихово обављање;

- стара се о заштити животне средине, доноси програме коришћења и заштите природних вредности и програме заштите животне средине, односно локалне акције и санационе планове;

- оснива установе и организације у области основног образовања, културе, примарне здравствене заштите, физичке културе, спорта, дечје заштите и туризма, прати и обезбеђује њихово функционисање, оснива установе у области социјалне заштите и прати и обезбеђује њихово функционисање,

- организује вршење послова у вези са заштитом културних добара од значаја за општину,

- организује заштиту од елементарних и других већих непогода и заштиту од пожара и ствара услове за њихово отклањање, односно ублажавање њихових последица.

С обзиром на постојање ризика од настајања ванредних ситуација на територији општине може се закључити да постоји више опасности чија појава и деловање може бити штетна по људе, материјална и културна добра и животну средину. Постојање ризика утврђује се у донетим Проценама угрожености на основу којих се израђују Планови заштите и спасавања по опасности које могу бити изазване елементарним и другим непогодама и ТТ удесима и катастрофама.

Руковођењем акција заштите и спасавања, спровођењем мера којима се спречавају, отклањају и ублажавају непосредне опасности и последице, као и обезбеђење заштите и спасавања људи и материјалних добара, планира, организује и спроводи Општински штаб за ванредне ситуације.

Повереници и заменици повереника у насељеним местима и предузећима предузимају непосредне мере за учешће грађана у спровођењу мера и задатака цивилне заштите и личне, узајамне и колективне заштите, а грађани на угроженим и настрадалим подручјима дужни су да поступају у складу са упутствима повереника, односно заменика повереника.

Литература

- 1) Устав Републике Србије („Службени гласник РС“, број 98/06).
- 2) Стратегија националне безбедности Републике Србије, „Службени гласник РС“ број 88/2009.
- 3) Стратегија одбране Републике Србије, „Службени гласник РС“ број 88/2009
- 4) Национална стратегија заштите и спасавања у ванредним ситуацијама („Службени гласник РС“, број 86/11).
- 5) Закон о ванредним ситуацијама („Службени гласник РС“, бр. 111/09, 92/11 и 93/12).
- 6) Закон о одбрани („Службени гласник РС“, бр. 116/07, 88/09 – др. закон и 104/09 – др. закон).
- 7) Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/2007).
- 8) Уредба о садржају и начину израде планова заштите и спасавања у ванредним ситуацијама („Службени гласник РС“, број 8/11).
- 9) Уредба о саставу и начину рада штабова за ванредне ситуације („Службени гласник РС“, број 98/10).
- 10) Уредба о спровођењу евакуације („Службени гласник РС“, број 22/11).
- 11) Уредба о обавезним средствима и опреми за личну, узајамну и колективну заштиту од елементарних непогода и других несрећа („Службени гласник РС“, број 3/11).
- 12) Уредба о утврђивању општег плана за одбрану од поплава Општи план за период од 2012. до 2018. године („Службени гласник РС“, број 23/12).
- 13) Упутство о методологији за израду процене угрожености – ризика и планова заштите и спасавања у ванредним ситуацијама („Службени гласник РС“, број 96/12).
- 14) Правилник о начину израде и садржају Плана заштите од удеса („Службени гласник РС“, број 82/12).
- 15) Правилник о организацији и начину употребе специјализованих јединица цивилне заштите („Службени гласник РС“, број 26/11).

16) Одлука о образовању Републичког штаба за ванредне ситуације („Службени гласник РС“, број 75/12).

17) Одлука о одређивању овлашћених и оспособљених правних лица за заштиту и спасавање („Службени гласник РС“, број 36/11).

18) Одлука о образовању буџетског фонда за ванредне ситуације („Службени гласник РС“, број 92/10).

Акта општине:

1. Одлука о организацији и функционисању ЦЗ на територији града/општине.
2. Одлука о образовању градског – општинског штаба за ванредне ситуације.
3. Годишњи план рада градског – општинског штаба за ванредне ситуације.
4. Пословник о раду градског – општинског штаба за ванредне ситуације.
5. Решење о постављању сирена, уређаја и средстава за јавно узбуњивање.
6. Одлука о покретању процеса израде процене угрожености од елементарних непогода и других несрећа.
7. Закључак о спровођењу оспособљавања грађана за личну и колективну заштиту.
8. Наредба о мобилизацији и учешћу у ЗиС у ВрСи.
9. Одлука о одређивању овлашћених и оспособљених правних лица за ЗиС.
10. Одлука о образовању јединица ЦЗ опште намене.
11. Програм за превентивну заштиту од елементарних и других непогода.
12. Одлука о заштити од елементарних и других већих непогода.
13. Закључак о образовању стручно-оперативног тима за ЗиС од елементарних непогода (поплава, земљотреса, ...).
14. Статут општине.
15. Пословник о раду.
16. Информатор о раду.